

Novi podaci o Ivanu Lukačiću

Ivan Bošković

O Ivanu Lukačiću, tom Monteverdiju hrvatske glazbe, kako ga je nazvao *Nenad Turkalj*,¹ dosad je napisan čitav niz prigodnih članaka, studija i radova u kojima se nastojalo što temeljitije prikazati tijek njegova životnog puta, ocrtati Lukačićev stvaralački lik te ocijeniti vrijednost i značenje njegova opusa.² Pa, ipak, unatoč prilično bogatoj literaturi, do danas su ostala neriješena neka bitnija pitanja iz njegova životopisa, poglavito ona koja se odnose na godinu rođenja i vrijeme Lukačićeva stupanja na dužnost zborovođe splitske metropolitanske crkve Sv. Dujma, a bez odgovora je ostao i upit: je li Lukačić napisao još koje djelo osim zbirke »*Sacrae cantiones*«?

Zahvaljujući susretljivosti i ljubaznosti prof. don Slavka Kovačića, arhivista splitskoga Nadbiskupskog arhiva koji me je upozorio na vizitaciju zadarskog nadbiskupa Oktavijana Garzadorija iz godine 1625. što se čuva u arhivu Propagande u Rimu i ustupio mi na korištenje mikrofilm iste, u mogućnosti sam da dadem odgovor na neka od spomenutih upita. Pošavši pak tragom vijesti o prepirci Ivana Lukačića sa sakristom splitske stolnice godine 1629. što ju spominje dr. Ivan Ostojić,³ došao sam do još nekoliko dokumenata koji omogućuju da поближе upoznamo Lukačića kao čovjeka i upotpunimo stranice njegova životopisa. K tomu, na osnovi vlastitog arhivskog istraživanja, dodajem podatak iz godine 1646. koji upućuje na zaključak da je u jednoj splitskoj matičnoj knjizi sačuvan vlastoručni Lukačićev zapis.

Novi podatak o godini Lukačićeva rođenja
(Dokument I.)

U opsežnoj Garzadorijevoj vizitaciji Splitske nadbiskupije što ju je obavio u siječnju 1625. nalazi se i nekoliko dragocjenih podataka o Ivanu Lukačiću, od kojih je najvredniji onaj koji se odnosi na godinu njegova života, odnosno na godinu Lukačićeva rođenja, dok ostali (uglavnom) potvrđuju ili nadopunjuju neke već poznate. Evo što je o Lukačiću rečeno u toj vizitaciji.

Opunomoćen od pohoditelja, spomenutog zadarskog nadbiskupa, primicerij don Lovre Aiardi obavio je u petak, 17. siječnja 1625. ispit redovnika franjevac-konventualaca samostana Sv. Frane u Splitu. Tom prigodom on je saslušao, to jest ispitao laika fra Stjepana Bartičevića, Višanina; laika fra Bonaventuru Fustića, Splitsanina; klerika fra Leonarda Rinaldija, Krčanina; subđakona fra Franju Simunića, Šibenčanina; svećenika fra Bernarda Milanesea, Crešanina, i gvardijana fra Ivana Lukačića, Šibenčanina.

Svi upitani, osim, naravno, samog Lukačića, najpohvalnije su govorili o gvardijanu, njegovom dobrom upravljanju samostanom, nepristranom odnosu prema svim članovima redovničke zajednice, o točnom izvršavanju propisanih molitvenih i drugih redovničkih obveza, obdržavanju samostanske discipline, čuvanju klauzure i t.d. Laik fra Bonaventura Fustić istaknuo je da otac gvardijan postupa dobro i jednako prema svim članovima samostanske obitelji (*Il padre guardiano tratta ogni uno bene et ugualm(en)te.*) To je potvrdio i klerik fra Leonardo Rinaldi (*Il Padre guardiano tratta ogni uno ugualm(en)te uiuendosi in commune . . .*). Svećenik Bernard Milanese kazao je pak da gvardijan nije pristran i da dobro upravlja samostanom (*Il padre Guardiano non usa partialità alcuna ma gouerna bene il Monasterio . . .*).

Da je Ivan Lukačić dobro upravljao samostanom, to se znalo i otprije,⁴ pa izjave navedenih redovnika, kako već rekoh, samo potvrđuju činjenicu o Lukačiću kao sposobnom i pravednom samostanskom upravitelju. Samo zbog toga tekst vizitacije, odnosno ispita redovnika, ne bi bio ni osobito zanimljiv niti bi imao posebno značenje. Međutim, ono po čemu je ta vizitacija osobito vrijedna jesu podaci o samom gvardijanu koji jamačno daju točan i konačan odgovor na upit: koje je godine rođen Ivan Lukačić?

Dosad se nekoliko godina (1574., 1584. i 1587.) navodilo kao moguće godine rođenja našega skladatelja. Dr. Dragan Plamenac (koji je svojim iznadašćem jedinog sačuvanog primjerka zbirke »*Sacrae cantiones*« najzaslužniji da se o Lukačiću danas ne samo govori i piše nego i da zvuci njegovih duhovnih koncerata odjekuju našim glazbenim dvoranama, da ih čujemo preko radio-valova, slušamo na gramofonskim pločama i imamo u kritičkim izdanjima), svojedobno je, na osnovi zapisa iz matične knjige umrlih splitskog župnog ureda (danas u splitskom Historijskom arhivu), u kojem se kaže da je »*Il Molto R(everen)do Padre fra Ioanne Luccacich Custode e Maestro di Musica*« preminuo 20. rujna 1648. u starosti od otprilike 74 godine, zaključio da se Lukačić rodio oko godine 1574.⁵

I don Krsto Stošić je također prvobitno u svojoj »*Galeriji glasovitih Šibenčana*« naveo da se fra Ivan rodio oko godine 1574., polazeći, kao i Plamenac, od zapisa u matičnoj knjizi umrlih.⁶ Međutim, u dodatku toj knjizi, nakon što je u šibenskom župnom uredu (*Liber baptizatorum*, 1581.—89., list 121.) našao podatak da je Lukačić kršten 17. travnja 1587. imenom Marko (Ivan je njegovo redovničko ime), a u arhivskoj knjizi (*Liber archivalis*, 1589.—1608., str. 130) da je Marko Lukačić, sin Iva-

Čini mi se da to pitanje sad možemo konačno riješiti i odrediti 1585. kao godinu rođenja našeg skladatelja. Naime, u tekstu vizitacije, odnosno ispita redovnika splitskog samostana Sv. Frane, bez ikakvih se ograda (*circiter*) navodi, da *R(everendus Pater frater Ioannes Lucacich de Sibenico Guardianus p(raedic)ti Conuentus* ima 40 godina (*annorum quadraginta*), da je u redovničkom odijelu, koje nije nikad ostavio (u značenju, da nikad nije istupio iz reda), oko 29 godina (*et in habitu religionis uiginti nouem circiter annis, emisit professionem tempore debito nunqua(m) habitu(m) dimisit*), a on sam u prvom odgovoru kaže, da je gvardijan samostana Sv. Frane oko pet godina (*Io sono qui p(er) guardiano sono gia cinque anni in circa . . .*).

Ako sigurno znamo (a to znamo) da je Ivan Lukačić postao gvardijanom splitskog samostana 23. lipnja 1620.,¹⁶ vidimo da je njegov odgovor točan. Približno je točan i podatak da je u redovničkom odijelu oko 29 godina (budući da je u red primljen 1. lipnja 1597., to je u trenutku vizitacije imao 27 godina, 7 mjeseci i 17 dana redovničkog života). Zašto onda i podatak o godinama njegova života, koji se, ponavljam, navodi bez ograda, ne bi bio točan?

Netko bi možda mogao primijetiti da je vizitacija obavljena u siječnju, dakle početkom godine, pa da bi ipak trebalo uzeti 1584. kao godinu njegova rođenja. Mislim da to nije prihvatljivo. Evo zašto:

1. Svi podaci o gvardijanu, kao i o drugim redovnicima, daju se u zaokruženim brojkama, odnosno godinama: 40 godina života, oko 29 godina redovničkog života, oko 5 godina gvardijanske službe, pa je očito da se godine Lukačićeva života (i drugih redovnika) navode prema godini života koju će navršiti 1625.

2. Da je podatak o Lukačićevoj životnoj dobi potpuno točan, potvrđuju i podaci o godinama života ostalih redovnika. Tako se za fra Leonarda Rinaldija kaže da imade 19 godina života; za fra Franu Simunića da su mu 22 godine; za fra Bernarda Milanesea da su mu 43 godine; za fra Venturu Fustića da imade 50 godina, a jedino se za fra Stjepana Bartičevića navodi da mu je *oko* 40 godina života. Da Ivan Lukačić u vrijeme vizitacije stvarno nije imao, odnosno da nije bio u četrdesetoj godini života, onda bi nesumnjivo i za njega u tom slučaju bilo zabilježeno da mu je *oko* četrdeset godina (*annorum quadraginta circiter*), a ne jednostavno: četrdeset godina (*annorum quadraginta*).

3. Ako se fra Ivan zaista rodio 1584., onda bi, kako je dobro primijetio Dušan Berić, bio kršten zajedno s bratom Antunom, ili tijekom te godine.

Dakle, 1584. ne bi došla u obzir, nego 1585. Naravno, drugo je pitanje, i tu je, bar zasad, teško dati točan odgovor na upit: u kojem je mjesecu te godine mogao biti rođen? Možda krajem prve ili početkom druge polovice godine, ako se uzme u obzir da mu je brat Antun najvjerojatnije rođen u ožujku 1584., dakle kad je i kršten, što ipak ne mora biti posve sigurno. Jer, datum krštenja ne mora uvijek biti bliz danu rođenja. Vidimo to i na primjeru Ivana Lukačića, koji je kršten tek u travnju 1587. Istina, u Katoličkoj je crkvi običaj, da se djeca krste neposredno poslije rođenja, iako ni u prošlosti, a ni danas nisu rijetki slučajevi da iz-

među rođenja i krštenja djeteta prođe i nekoliko godina. To je osobito uobičajeno, kad se novorođenče nađe u smrtnoj opasnosti, pa ga može krstiti bilo koji odrasli čovjek, a kad opasnost prođe, i ako dijete ostane živo, nadopuna obreda naknadno se obavi u crkvi (takav primjer imamo i u vezi s rođenjem i krštenjem *Giuseppea Zabolija*, ali o tomu ću pisati u posebnom članku o tom hrvatskom skladatelju XIX. stoljeća). Možda je upravo to (neposredna životna opasnost) bilo razlogom kasnijeg krštenja Marka (Ivana) Lukačića. Bilo kako bilo, čini mi se da 1585. možemo prihvatiti kao pouzdanu godinu njegova rođenja. Ako je prihvatimo, onda će nam se i Berićeve obrazloženje zapisa o Lukačićevoj smrti učiniti sasvim logičnim i umjesnim, to jest, da je osoba koja je davala podatke o pokojniku rekla da je umro u dobi od oko 64 godine (*di anni in circa sessantaquattro*), a onaj koji ih je bilježio da je pogrešno čuo *»settantaquattro*», to jest 74. Lukačić bi, ako prihvatimo 1585. kao godinu njegova rođenja, u času smrti ima nešto više od 63 godine, što bi se u potpunosti slagalo s onim *»di anni in circa (potertao I. B.) sessantaquattro*».

Što se tiče godine Lukačićeva stupanja na dužnost magistra glazbe i cappelle splitske stolnice, o tomu se u vizitaciji ne govori, ali mi se čini da se ona poklapa s godinom njegova preuzimanja uprave samostana Sv. Frane. Naime, pretpostavljam da bi fra Ivan u svom prvom odgovoru, kad bi bila točna nagađanja o 1618. kao o godini njegova dolaska u Split u svojstvu stolničkog glazbenika,¹⁷ uz podatak da je oko pet godina gvardijan, ipak bio spomenuo da je u tom samostanu već oko sedam godina.

Kako je iz iznesenog vidljivo, Garzadorijeva vizitacija nam je zaista omogućila da konačno utvrdimo točnu godinu Lukačićeva rođenja, ali isto tako nam je pobliže prikazala fra Ivana kao jednostavna redovnika i sposobna samostanskog upravitelja, te ocrtała ozračje sredine u kojoj je Lukačić godinama živio i djelovao i kao svećenik i kao glazbenik. No, u Garzadorija ima još jedan podatak, koji se može izravno dovesti u vezu s Lukačićevom glazbenom djelatnošću, a sadržan je u izvavi klerika fra Leonarda Rinaldija. Taj klerik izjavljuje da ne uči gramatiku jer ga nema tko poučavati, ali da dobro uči pjevati i svirati (*Io non imparo la grammatica p(er) non esser chi ci insegni, ma imparo bene a Cantar e sonar*).

Treba li biti odviše domišljat da bi se moglo pogoditi i odgovoriti: tko je to u samostanu Sv. Frane podučavao mladoga Rinaldija u pjevanju i sviranju? Da mu je Ivan Lukačić bio učitelj glazbe, u to uopće ne treba sumnjati, pogotovo ako se zna da je već ranije — 8. svibnja 1622. — bilo određeno da Lukačić poučava glazbu u splitskom samostanu,¹⁸ a istu je dužnost obavljao i u splitskoj stolnici.¹⁹ Zanimljivo bi, međutim, bilo ispitati daljnju Rinaldijevu sudbinu. Je li se razvio u dobra glazbenika? Možda jest, kad je imao tako vrsna učitelja poznate krčke obitelji, u kojoj je već bilo glazbenika, kao što je Lukačićev suvremenik i redovnički subrat (dakle i Leonardov) fra *Bonaventura Rinaldi*, magister musices, koji je obavljao različite glazbeničke i redovničke dužnosti u Šibeniku (orguljaš) i Krku (gvardijan), a godine 1632. bio je izabran za gvardijana splitskog samostana Sv. Frane, ali nije htio prihvatiti tu dužnost.²⁰ Osim fra Bonaventure, kao glazbenik se spominje i fra *Giuseppe*

Rinaldi, kapelnik crkve Sv. Ante u Padovi, gdje je i umro u prosincu 1729.²¹ Možda ćemo jednoga dana doznati nešto više i o fra Leonardu Rinaldiju.

Prepirka Ivana Lukačića sa sakristom splitske stolnice godine 1629.
(Dokument II. i III.)

Iz objavljene građe bilo je poznato da je Ivan Lukačić, obavljajući dužnost splitskog gvardijana, doživio niz neugodnosti, pa da je čak godine 1636. bio optužen od svog redovničkog subrata fra Šimuna Marellija Rabljanina kao nepogodan i nesposoban za službu definitora zadarske kustodije.²² Dosad, međutim, nije bilo poznato da je i u obavljanju glazbeničkih dužnosti imao neprilika. Zapisnici sa sjednica Metropolitanskog kaptola upoznaju nas pak s prepirkom između Lukačića i čuvara obrednih predmeta splitske stolnice don Frane Nikolića, zbog koje je u ožujku 1629. Kaptol održao čak dvije posebne sjednice.

Na prvoj sjednici, 25. ožujka 1629., kapitularci su bili obaviješteni da se 23. ožujka t. g. u koru crkve Sv. Dujma gvardijan samostana Sv. Frane i učitelj glazbe splitske stolnice fra Ivan Lukačić porječkao sa sakristom don Franom Nikolićem, te »da se časni Kaptol smatra uvrijeđenim njegovom prepirkom«. Stoga je jednoglasno bilo odlučeno da kaptolski prokurator don Krsto Papalić uloži utok Sforzi Ponzoniju-Pončunu, koji neka svojim auktoritetom ispita je li u tom rječkanju bio uvrijeđen i Kaptol (Dokument II.).

Na sjednici od 31. ožujka 1629. don Krsto Papalić, kao izvršitelj povjerenog mu zadatka na prethodnom kapitolu, pročitao je pismo što ga je fra Ivan Lukačić prikazao u uredu splitskog nadbiskupa kao zadovoljštinu (uvrijeđenom?) Kaptolu. (Nažalost, u zapisniku nije naveden tekst tog pisma, niti je prepričan sadržaj, a nisam uspio doznati je li taj list uopće negdje sačuvan). Nakon čitanja, don Krsto Papalić upitao je kapitulare »smatra li časni Kaptol da mu je tim pismom dana potpuna zadovoljština«, ali se o tomu nije glasovalo, pa je teško reći kakav su stav imali članovi Kaptola, odnosno jesu li bili zadovoljni tom Lukačićevom pismenom isprikom. Nu, čini se da jesu, jer se o tom predmetu više ništa ne govori u zapisnicima s kaptolskih sjednica (Dokument III.).

Ova epizoda, neznačajna za daljnji Lukačićev glazbenički rad, omogućuje nam da još bolje upoznamo njegov ljudski lik. Ona nam ga prikazuje kao jamačno temperamentna čovjeka, kojemu nisu tuđa prirodna reagiranja južnjačke naravi; ko-

ji se znade prenagliti, ali koji je u stanju priznati vlastitu pogrešku, pa kad je i učinjena u trenutku afekta.

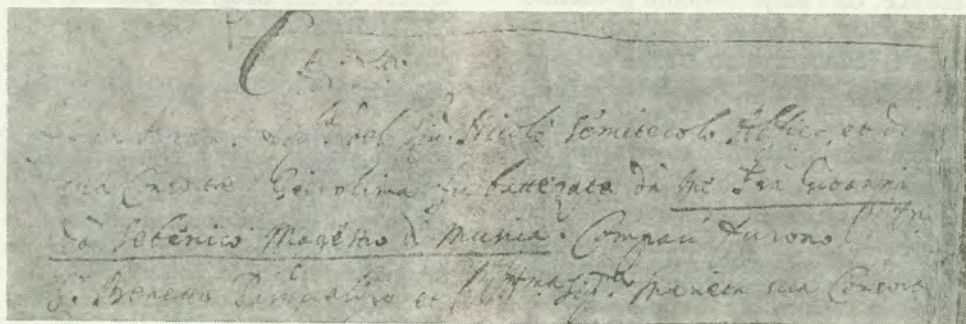
Lukačićevo izbivanje iz Splita godine 1630. i 1631.
(Dokument IV.)

Splitski Kaptol raspravljao je o Lukačiću i u jednoj drugoj prigodi; dne 4. veljače 1631. don Grgur Vesanović, koji je godine 1630. bio prokurator Metropolitanskog kaptola, iznio je zahtjev fra Ivana Lukačića, gvardijana samostana Sv. Frane i učitelja glazbe i kapele Sv. Dujma, da mu se da de plaća, »koja mu po pravu pripada za potpunu i bezuvjetnu podmiru, a koju još nije dobio za protekla četiri mjeseca«, to jest od listopada 1630. do uključivo siječnja 1631., a koja inače nije proveo na dužnostima u stolnici, jer se nalazio izvan Splita. Rečeni Vasanović upitao je Kaptol ima li se »ocu gvardijanu isplatiti plaća za vrijeme koje nije služio ovoj crkvi«. Kapitularci su udovoljili Lukačićevu zahtjevu, odnosno jednoglasno su »usmenim glasovanjem odlučili da mu se isplati plaća, kad se pruži prilika i mogućnost isplate«, jer su, kako je rečeno, »doznali da se časni otac učitelj glazbe udaljio iz Splita i od ove crkve odobrenjem što mu je rado dalo presvijetlo i prečasno gospodstvo«.

Gdje se naš skladatelj nalazio ta četiri mjeseca? Ako znamo da je godine 1630. bio »provincijski komesar za zadarsku kustodiju i provincijski tajnik«, te da je u tom svojstvu dne 8. srpnja 1630. »ispitao i odobrio račune šibenskog samostana«,²³ mogli bismo pretpostaviti da je i u vrijeme tog izbivanja (od listopada 1630. do 1631.) obavljao važne poslove za svoju provinciju, pa da je stoga i dobio odobrenje pretpostavljenih da može napustiti svoje glazbeničke dužnosti u stolnici, ali da u tomu ne bude novčano oštećen. Međutim, možda će daljnja istraživanja otkriti i neki drugi razlog njegova izbivanja iz Splita u navedenom razdoblju.

Lukačićev vlastoručni (?) zapis iz godine 1646.
(Dokument V.)

Konačno, ostao je još jedan podatak koji bi se mogao dovesti u vezu s Ivanom Lukačićem. Naime, u splitskom Historijskom arhivu, u matičnoj knjizi splitske stolnice, sačuvan je vlastoručni zapis fra Ivana Šibenčanina magistra glazbe. Tko bi mogao biti taj fra Ivan Šibenčanin? S obzirom na to

Vlastoručni zapis fra Ivana Šibenčanina, učitelja glazbe, iz splitske matice krštenih.

da je zapis ubilježen 8. travnja 1646., odnosno da je tog dana fra Ivan obavio krštenje o kojem se govori u spomenutom zapisu, moglo bi se pomisliti, možda čak i tvrditi, da je taj fra Ivan Šibenčanin sâm Ivan Lukačić. Na to upućuju činjenice da je krstitelj fra Ivan (jamačno franjevac); da je iz Šibenika (a Lukačić se redovito bilježio, ili se sam potpisivao kao *Fr. Ioannes de (di, a) Sebenico*),²⁴ da je magister glazbe, i da je krštenje obavljeno godine 1646., dakle u vrijeme Lukačićeva prebivanja u Splitu.

S druge strane zbunjuje rukopis zapisa. On je nesumnjivo pisan rukom samog krstitelja (razlikuje se od rukopisa ostalih zapisa što su ih bilježili splitski župnici i drugi svećenici), a to potvrđuje i formulacija »*Anna... fu battezzata da Me (potertao I. B.) Frà Giovanni dà Sebenico Magestro di Musica*«. Da je zapis pisala neka druga osoba, a ne sam krstitelj, to bi bilo posebno označeno (»... fu battezzata da l...«), kao što sam mogao uočiti u nekoliko slučajeva.²⁵ Međutim, usporedivši taj zapis s rukopisom akta kojim Lukačić odobrava račune šibenskog samostana Sv. Frane,²⁶ za koji dr. Dragan Plamenac tvrdi da je autograf,²⁷ utvrdio sam da rukopis splitskoga zapisa ne odgovara rukopisu šibenskoga akta. Prema tomu: ili splitski zapis nije pisan Lukačićevom rukom, ili šibenski akt nije Lukačićev autograf. Ali, ako Lukačić nije pisao zapis u splitskoj matičnoj knjizi, pa dosljedno tomu ne bi bio ni krstitelj djeteta što se spominje u tom dokumentu, ostaje otvoreno pitanje: tko je bio fra Ivan Šibenčanin, magister glazbe? Znači li to da su u Splitu u isto vrijeme postojala dva fra Ivana Šibenčanina i oba magistra glazbe? U to je teško povjerovati. Međutim, u vezi s tim nameće se još jedan upit: tko je bio i odakle fra Giovanni Archita Maestro della Musica, koji se javlja kao kum na vjenčanju Frane Foza iz Šibenika i Donate Britanico 20. veljače 1645.,²⁸ dakle u isto vrijeme kad u samostanu Sv. Frane živi i djeluje i fra Ivan Lukačić? Nije li možda taj fra Giovanni autor zapisa u matici krštenih? Dakako, na te će upite trebati potražiti odgovor u daljnjim arhivskim istraživanjima.

* * *

Premda naprijed opisani dokumenti, što ih u izvorniku donosim u prilogu ovog članka, ne sadrže neka senzacionalna otkrića, ipak nam, kako sam i u uvodu istaknuo, omogućuju da s većom sigurnošću govorimo o nekim osnovnim podacima iz Lukačićeva života, to jest da fiksiramo 1585. kao godinu njegova rođenja; da godinu 1620. uzimamo kao najvjerojatniju godinu njegova dolaska u Split, odnosno početka njegova djelovanja kao glazbenika splitske stolnice; da i dalje o njemu govorimo kao o dobrom, sposobnom i pravednom samostanskom upravitelju i jednostavnom franjevačkom redovniku, ali da ne prešutimo i njegove (južnjaku svojstvene) »nedostatke«, te da ga pratimo na njegovim izbivanjima izvan Splita. Uz to nam ostaje nada da će se jednog sretnog dana otkriti ne samo novi, još bogatiji i pouzdaniji podaci o njegovu životu i radu, nego — što je za hrvatsku glazbu najvažnije — i njegova nepoznata djela, koja je nesumnjivo stvorio u tako plodnoj glazbenoj sredini kakva bijaše splitska, a kojoj je fra Ivan Lukačić darovao tolike godine života, ispunjene višestrukim poslovima i dužnostima.

ZUSAMMENFASSUNG

In diesem Artikel gibt der Autor einige neuen ubenkannten Angaben über dem alten kroatischen Komponist Fra Ivan Lukačić an. Lukačić gab im Jahre 1620. eine Sammlung der geistlichen Konzerte unter dem Titel »Sacrae cantiones« heraus und er war sehr lange der Chorleiter in der Kirche Hl. Dujmo in Split. Auf Grund einiger Archivsdokumente ergibt sich, dass Lukačić in Šibenik im Jahre 1585. und nicht im Jahre 1584., wie man bis jetzt hielt, geboren wurde. In diesem Dokument wird ein Streit, den Lukačić in Split mit einem Domherrn, »Sacrista« genannt, geführt hat. Dabei hat er das Kapitel in Split beleidigt. In diesem Dokument hat er sich dafür entschuldigt. In diesem Dokument spricht man auch über seine Abwesenheit ausser Split vom Oktober 1630. bis einschliesslich Januar 1631. Am Schluss erwähnt der Autor auch einen mit der Hand geschriebenen Auszug aus dem Buche der Getauften der Kathedrale in Split, den wahrscheinlich Lukačić selbst geschrieben hat. Die angeführten Angaben helfen zur Ergänzung der Biographie von Lukačić, in der es bis jetzt immer einigen Lücken gegeben hat. Diese Angaben sind zwar nicht sensationell, aber man muss ihnen die Aufmerksamkeit schenken, weil es sich von den Angaben handelt, die mit dem Leben und mit der Arbeit eines des grössten Komponisten Kroatiens verbunden sind.

BILJEŠKE

¹ Nenad Turkalj: *Ivan Lukačić — Monteverdi hrvatske muzike*, »Telegram«, g. VII., br. 325., 22. srpnja 1966., str. 7.

² Popis literature o Ivanu Lukačiću vidi u »*Muzičkoj enciklopediji*«, II. sv., II. izd., s. v. Lukačić, Ivan Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1974., str. 485. i u »*Povijesti hrvatske glazbe*« Josipa Andreisa, Liber-Mladost, Zagreb, 1974., str. 81.

³ Dr. Ivan Ostojić: »*Metropolitanski kaptol u Splitu*«, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1975., str. 133.—134.

⁴ Ćiril Petešić: *Nekoliko priloga poznavanju naše muzičke prošlosti*, Rad JAZU, knjiga 337., Zagreb, 1965., str. 207.—210.; Dragan Plamenac: *Tragom Ivana Lukačića i nekih njegovih suvremenika*, Rad JAZU, knjiga 351., Zagreb, 1969., str. 71.—72.

⁵ Dragan Plamenac: »*Nepoznati hrvatski muzičar ranog baroka*«, »Obzor«, Zagreb, 1934., br. 293.; isti: predgovor »*Odabranim motetima*« Ivana Lukačića, izdanje Hrvatskog glazbenog zavoda, Zagreb, (1935.), str. 5.; isti: *Šibenčanin Ivan Lukačić (1574—1648) i njegovi moteti*, »Magazin Sjeverne Dalmacije«, Split, 1935., str. 82.

⁶ Krsto Stošić: »*Galerija uglednih Šibenčana*«, vlastita naklada, Šibenik, 1936., str. 46.

⁷ Isto, str. 101.

⁸ Dušan P. Berić: *Kada je rođen Ivan Lukačić*, »Zvuk«, br. 52., Beograd, 1962., str. 194.

⁹ Isto, str. 193.

¹⁰ Isto, str. 193.

¹¹ Dragan Plamenac, navedeni rad (4), str. 65.—67. i 71.

¹² Josip Andreis: *Ivan Lukačić i njegova umjetnost*, uvodna studija u zbirci »*Sesnaest moteta*« Ivana Lukačića, izdanje Muzikološkog zavoda Muzičke akademije, Zagreb, 1970., str. IX.—X.; isti: »*Povijest hrvatske glazbe*«, Liber-Mladost, Zagreb, 1974., str. 71.

¹³ Krešimir Kovačević: *Hrvatski kompozitori i njihova djela*, Naprijed, Zagreb, 1960., str. 292.

¹⁴ A(lbe) Vi(daković): *Lukačić, Ivan*, »*Muzička enciklopedija*«, II. sv., I. izd., J LZ, Zagreb, 1963., str. 126.; II. izd., Zagreb, 1974., str. 483.

¹⁵ Lovro Županović: *Umjetnost Ivana Lukačića Šibenčanina*, Radovi Instituta JAZU u Zadru, sv. XIII.

—XIV., Zadar, 1967., str. 378.; isti: četiri moteta Ivana Lukačića, »Zvuk«, br. 91., Sarajevo, 1969., str. 37.

¹⁶ A. Vidaković, n. r., II. izd., str. 484.; Č. Petešić, n. r., str. 206.

D. Plamenac, n. r. (4), str. 70., navodi da je Lukačić proglašen za splitskoga gvardijana 22. lipnja 1620.

¹⁷ D. Plamenac: predgovor »*Odabranim motetima*«, str. 5.—6.; A. Vidaković, n. r., I. izd., str. 126., II. izd., str. 484.; D. Plamenac, n. r., (4), str. 71.; J. Andreis: uvodna studija u zbirci »*Sesnaest moteta*«, str. X.

¹⁸ A. Vidaković, n. r., I. izd., str. 126., II. izd., str. 484.

¹⁹ Vidi u prilogu ovog članka dokument II., u kojem se za Lukačića kaže, da je »*Magister Musices supradictae Ecc(lesi)ae*«, i dokument IV., u kojem se nazivlje »*magister Musicae, et Capellae huius Metropolitananae*«.

²⁰ D. Plamenac, n. r., (4), str. 79.—81. Usporedi i rad Č. Petešića, naveden u istoj bilješci, str. 212. Vidi i rad Ivana Zica-Rokova: »*Podaci o orguljama katedrale i ostalom muzičkom životu u Krku u prošlosti (Na temelju crkvenih arhiva)*«, »*Arti musices*«, sv. 5., Zagreb, 1974., str. 97., 106. i 108., gdje je navedeno nekoliko podataka o glazbeničkoj djelatnosti fra Bonaventure (Venture) Rinaldija u Krku.

²¹ Dr. Josip Mantuani: *Glasbeniki iz Reda sv. Frančiškova*, »*Nova revija vjeri i nauci*«, g. IV., br. 3., Makarska, 1925., str. 270.

²² D. Plamenac, n. r., (4), str. 72.—74.

²³ Isto, str. 75.

²⁴ L. Županović: *Umjetnost Ivana Lukačića...*, str. 378., bilješka 2.

²⁵ Iz splitskih matičnih knjiga navodim samo dva primjera, iako bi ih se moglo navesti i više.

Adi 20 Marzo 1646

Mad(dalen)a figliolia di Zorzi Darisich et Duycha sua consorte fu battezzata dal /potcrtao I. B./ R(everen)do Georgio Mateglicuich furno // Compari m(ist)ro Giac(om)o soldato et Marg(ari)ta fornera.

Matice krštenih, Historijski arhiv Split, knjiga II., list 264.

Da gornji zapis nije pisan rukom don Jure Mateljevića, osim same formulacije teksta (»*fu battezzata dal...*«), lako sam uočio provjerom zapisa koji su pisani rukom samog Mateljevića (primjeri: 30. rujna 1640., MK, II., list 155.; 22. listopada 1640., MK, II., list 157. i t. d.), a rukopis kojih se frapantno razlikuje od rukopisa navedenog zapisa.

Adi 25. Feb(braj)o 1705.

Mattia figliuola di Tomaso Ugrin e di sua Consorte Lucia fu battezzata dal /potcrtao I. B./ R(everen)do D(omino) Matteo Domnianoich Compari furono Mistro Simon Zlodarchin, et Lucia Consorte di Gregorio Gerlich.

Et io D(omino) Matteo Couacich Curato del Borgo S(anta) Croce ho scritto per non saper lui scriuer italiano.

MK, knjiga VII., list 147.'

²⁶ D. Plamenac, n. r., (4). Vidi slikovni prilog između stranice 80. i 81.

²⁷ Isto, str. 86.

²⁸ *Matice vjenčanih*, Historijski arhiv Split, knjiga I., list 89.

Budući da je ova matična knjiga na snimanju u zaderskom Historijskom arhivu, nažalost, ne mogu dohjetiti tekst tog zapisa u izvorniku i cijelosti.

DOKUMENTI:

I.

Visitatio Regulariu(m) Viroru(m) Ordinis
S(anc)ti Franc(i)sci Conuentialiu(m)
Spalaten(sium)

Die Veneris, 17. mensis Januarij 1625.

D(omi)nus Laurentius Aiardus Primicerius et unus ex cooperatoribus Visitationis de m(anda)to Ill(us)trissi(mi) ac R(everendissi)mi D(omi)ni Visitatoris accessit ad Monasteriu(m) s(anc)ti Francisci de Spalato, ibiq(ue) aduocatis infrascriptis fratribus examinandis, primo

Constitutus coram et cetera Frater Stephanus Barticeuich de insula Issae Conuersus non professus annorum quadraginta circiter, et in habitu religionis annu(m) circiter. Int(errogatu)s de causa non emissionis professionis. R(espondi)t: Io non ui sò dir la causa p(er)che non mi habbino fatto far la professione et io desiderarei che il mio superiore me la facesse fare. Int(errogatu)s de eius off(ici)o R(espondi)t: Io ho molti officij p(er)che hora cucino, hora attendo all'horto, hora uado alle Cerche. Dico il rosario et altre orationi in luoco delli officij che i religiosi dicono. E mi confesso spesso dal padre Guardiano et altri che occorrono alla giornata. Si serrano le porte del Conuento da un laico, il qual porta poi la chiauè al padre Guardiano, ne so che alcuno sia uscito fuori del conuento di notte ne introdotta alcuna donna dentro, fuori che nel claustro, doue ui entrano le donne p(er) dar l'acqua santa alli loro morti essenduoi le loro sepolture ne ui e iui la clausura. Ne altro ui sò dire. Et cetera.

Frater Ventura Fustich de Spalato Conuersus annorum quinquaginta et in habitu religionis annis quadraginta duobus emisit professionem quatuor annis post acceptance habitus. Int(errogatu)s de eius off(ici)o et exercitijs. R(espondi)t: L'officio mio è di ettender alla Cucina, dico però in luoco del Matutino et altre hore le mie orationi che sono in obbligo, e mi confesso ogni prima dominica del mese el tutte le Madonne, dal padre fra Barnichio // da Cherso. Li altri padri ancora celebrano ogni giorno uano alii diuini officij, non si esce da alcuno dal conuento la notte, serrandosi la porta dal Conuerso e presentandosi la chiauè al padre Guardiano, ne ui e stata introdotta alcuna donna nel conuento, sebene nel claustro ui entrano essendo li le sepulture delli loro morti et li danno l'acqua santa. Non ui è alcuno che sia scandaloso ne di mala uita, ma si uiue in commune nel refettorio legendosi qualche letione sacra nel te(m)po della tauola benedicendosi et rendendo ne le gratie. Il padre guardiano tratta ogni uno bene et ugualm(en)te. Et non ui sò dir altro.

Frater Leonardus Rinaldis de Veglia clericus nouitius annoru(m) decem et nouem et in habitu religionis annis decem, non emisit adhuc professionem nec fuit in nouitiatu formali, sed transmissus fuit a nouitiatu chersensi ad hun Conuentum, in quo nullu(m) exercitiu(m) spirituale exercet, sed inseruit Ecclesiae inseruendo sacris et interessendo officijs diuinis. Int(errogatu)s de causa protrahendi professionem et non exercendi nouitiatu(m). R(espondi)t: Io non ui sò dir p(er)che non mi fanno far il nouitiatu, ma il padre Prouinciale mi uoleua far fare la professione essendo in Veglia ma non potea farlo p(er) esser allora io stato amalato. Int(errogatu)s de eius exercitijs. R(espondi)t: Il mio essercitio e di seruir le messe, andar alii diuini officij, accomodar il refettorio et scopar quello, si come io lo fò. Io mi confesso ogni quindici giorni dal padre

frà Bernich. Io non imparo la grammatica p(er) non esser chi ci insegna, ma imparo bene a Cantar e sonar. Il Padre Guardiano tratta ogni uno ugualem(en)te uiuendosi in commune, et si osserua e custodisce la clausura serrandosi dal Conuerso frà Fran(ces)co subito sonata l'auè Maria et portandosi la chiaue al padre Guardiano. Ne sò che alcuno habbi dato alcun scandalo, ne ui sò dir altro.

Frater Franciscus Simunich de Sibenico clericus professus et in ordine Subdiaconatus constitutus annorum uiginti duorum et in habitu religionis nouem annis, emisit professionem tempore debito. Int(errogatus de eius off(ici)o. R(espondit): L'officio mio e di Sacrista et uado alli officij diuini quotidianam(en)te si notturni come diurni, come fanno anco li altri padri; mi confesso ordinariam(en)te ogni quindici giorni dal padre frà Bernich et anco le feste della Madonna et altre solennità maggiori frà l'anno sicome le nostre Constitutioni ordinano. Si osseruo bene le regole del nostro ordine rendendo ogni uno la debita obedientia al Superiore, et uiuendo uita communis, et non sò che alcuno sia di mala uita ò scandaloso; si serrano le porte del Conuento da me come Sacrista et le porto al padre Guardiano, ne mai sò che alcuno sia uscita fuori dal Conuento la notte, ne introdotta dentro donne, sebene nel claustro ui entrano, non essendo quello clausura p(er) essere iui le sepolture de loro morti quali uengono à dargli l'aqua santa.

Frater Bernardus Milanese de Cherso Sacerdos annorum quadraginta trium et in habitu religionis triginta circiter annis, emisit professionem tempore debito nunquam habitu(m) dimisit. Int(errogatus de eius off(ici)o et (cetera). R(espondit): Io sono qui di famiglia ne ho alcun carico particolare, solo di far obedientia al mio superiore con dir messe et andar alli Diuini officij; deouono essere qui di famiglia in tutto sette ma hora siamo sei essendo uno delli frati absente p(er) la Malatia; Io non ui sò dir che entrate habbi questo conuento, essendo solo un mese che io mi ritrouo qui di famiglia, ne meno sò se ui siamo oblihi nella chiesa p(er) l'istesso rispetto che sono fresco di famiglia. Le entrate uengono administrate dal padre Guardiano, et p(er) quanto ho inteso si rendono i conti da esso alli padri del Conuento ogni mese ma p(er) esser io ancor nouello non le sò dir altro. Il padre Guardiano non usa partialità alcuna ma gouerna bene il Monasterio, et si uiue commune, mangiandosi in refettorio con leggersi la scrittura sacra mentre si mangia tutti sono obedienti al superiore et si custodisce bene la clausura serrandosi al porta dal Sacrista e portandosi la chiaue al padre Guardiano, ne sò che alcuno sij uscito fuori del Conuento, ne sia introdotta donna alcuna in esso. Ma solo le donne entrano nel claustro, qual non è clausura, doue sono le sepolture delli loro morti, et uengono à dargli l'aqua santa. Ne sò che alcuno sia di mala uita, ne scandaloso et ita.

R(everen)du(s) Pater frater Ioannes Lucacich de Sibenico Guardianus p(raedic)ti Conuentus annorum quadraginta et in habitu religionis uiginti nouem circiter annis, emisit professionem tempore debito nunquam habitu(m) dimisit. Int(errogatus de eius off(ici)o et (cetera). R(espondit): Io sono qui p(er) guardiano sono già cinque anni in circa essendo confermato dal deffinitione del Capitolo. Siamo qui di famiglia p(er) ordinario otto, sebene p(er) hora si ritrouamo al numero di sei, non essendo ancora comparsi li due, uno p(er) la malatia, l'altro p(er) li tempi inuernali. L'entrata del Conuento puo hauer un anno con l'altro p(er) doicento ducatti in circa, quali consistono in alcuni fitti e liuelli, di case e in uini e biade che da alcuni terreni si cauano, in oltre si raduna con industria e spese grande qualche limosina, in modo che si uiue al meglio che si può.

Queste entrate sono amministrare dalli Guardiani, quali rendono li loro conti di mese in mese alli padri del Conuento, et al fin dell'anno al Prouinciale sicome ho fatto io. Si osserua il uoto della obedientia bene, non hauendo io occasione di dolermene di niuno celebrandosi ogni giorno, et officandosi il choro con assiduità; non ui è proprietà facendosi la rissegna nel deposito, come anco non ui è alcuno di mala uita ne scandaloso. Qui non è il Nouitiato ne è ui uso di far la colpa li sabbati come si costuma in altre prouincie, sia bene si fa far la colpa in publico refettorio mentre si sono comunicati li giouani. La clausura si custodisce, serrandosi la porta dal sacrista e portandosi la chiaue a me, ne sò che alcuno sia uscito di notte dal conuento, ne meno introdottaui donna alcuna; sono che nel claustro, qual non è clausura, ui uengono delle donne à dar l'aqua santa alli loro morti essendoui le loro sepolture. Ne ui sò dir altro.

Visite e Collegi, Archivio di Propaganda Fide, Roma, vol. 2., str. 859.—862.

II.

Die 25. Martij 1629

Conuocato, ac legitime congregato ad(modum) R(everen)do Cap(itu)lo Ecc(lesi)ae Metropolitanæ Spalatensis in Sacrorum eiusdem Ecc(lesi)ae praemisso Campanae sonitu, pro ut fieri consueuit, actum fuit de rebus inferius anotatis. Cui quidem Cap(itu)lo interfuerunt ad(modum) R(everendi) Pres(b)byteri
 D. Hieronymus Alleghetti Archidiaconus
 D. Rinaldus Rinaldi Canonicus et Archipres(b)byter
 D. Dominicus Migdoleus Primicerius et Canonicus
 D. Diocletianus Cippisus Decanus.
 D. Natalis Arigonius Canonicus
 D. Petrus Gaudentius Canonicus
 D. Gergius De Caris Canonicus
 D. Nicolaus Gaudentius qui tu(m) /?/ dixit se dolore quodam corripit, ideoq(ue) petita uenia discessit, suumq(ue) uotum dedit ad(modum) R(everen)do D(omino) Georgio de Caris.
 D. Marinus Driuodiglich, ut retulit Pres(b)byter Fran(ciscus) Nicolich, cum aegrotaret, dedit suum uotum R(everendo) D(omino) Georgio Matteglicuich.
 D. Georgius Matteglicuich Canonicus
 D. Andreas Reggius Canonicus
 D. Gregorius Vessanouch Canonicus
 D. Matthias Gaudentius Canonicus, qui dixit se nolle ballottare, neque illis impensiam subiaccere
 D. Christophorus Papalis Canonicus
 D. Hieronymus Vuouich Canonicus

Et inuocato Spiritus Sancti Numine innotuit qualiter R(everendus) D(ominus) F(rater) Ioannes Lucacich Guardianus Conuentus Sancti Francisci, et Magister Musices supradictae Ecc(lesi)ae altercatus sit di(ei) 23. d(ie)i mensis cum R(everen)do Pres(b)bytero Fran(ciscus) Nicolich Sacrarum rerum Custode in Choro supradictae Ecc(lesi)ae, Ex cuius alterc(ati)one R(everen)du(m) Cap(itu)lum cum uideatur laesum posita pars fuit an recurrentum sit ad Ill(ustrissimum) D(ominum) Archiepiscopum Pre(s)byterum nostrum, ut auctoritate sua inquirat, an R(everen)du(m) Cap(itu)lum fuerit iniuriose tractatum.

Quae pars ballottata fuit, et remansit omnibus suffragijs approbata, eiusq(ue) executio iniuncta fuit R(everendo) D(omino) Christophori Papali Procuratori, Et sic Cap(itu)lum fuit absolutum.

Archivium Capitvli Cathedralis Spalatensis (dalje ACS), sv. 5., list 121.—122.

III.

Die ult(im)a Martij 1629.

Conuocato, ac legitime congregato ad(modu)m R(everen)do Cap(itu)lo Ecc(lesi)ae Metropolitanæ Spalatens(is) in Sacratio eiusdem Ecc(lesi)ae dato campanæ signo, ut solet fieri, actum fuit de rebus infrascriptis. Interfuerunt aut(em) huic Cap(itu)lo R(everendi) Patres et Can(oni)ci.

- D. Diocletianus Cippicus Decanus
- D. Natalis Arigonius
- D. Georgius De Caris dedit suum uotum R(everendo) D(omino) Nic(ola)o Gaud(enti)o
- D. Nicolaus Gaud(enti)us
- D. Marinus Driudiglich cum aegrotaret dedit suum uotum R(everen)do Georgio Matteglicuich
- D. Georgius Matteglicuich
- D. Andreas Reggius
- D. Gregorius Vessanouch, qui et abstinuit a ballottatione
- D. Christophorus de Papalibus
- D. Hieronymus Vucouich
- D. Hieronymus Vessanaeus

Et inuocata Sp(irit)us Sancti gratia, R(everen)dis D(ominus) Hieronymus Vessanaeus genuflexus coram Crucifixo emittit Fidei professionem. Deinde R(everen)dis Christophorus Papalis alter ex Procuratoribus, cui commissum fuerat à R(everendis) Patribus in Cap(itu)lo proximo, ut procederet contra R(everen)dum Patrem F(ratrem) Ioannem Luccacich Guardianum S(anc)ti Francisci, eo quod ipsum R(everen)dum Cap(itu)lum uerebatur se iniuriose tractatum à d(icto) R(everen)do D(omino) F(ratre) Ioanne Guardiano in quadam alterc(ati)one facta per illum cum R(everendo) Presbitero Fran(cis)co Nicolich Sacrarum rerum Custode in Choro Ecc(lesi)ae Metropolitanæ S(anc)ti Domnii proferens legit scripturam quandam p(re)sentatam in Off(ici)o Ill(ustrissi)mi D(omini) Archiepi(scopi) n(omi)ne praedicti R(everen)di Guardiani in satisfactionem ipsius R(everendi) Cap(itu)li, et posuit p(ar)tem an R(everen)dum Cap(itu)lum existimet sibi plane satisfactum cum illa scriptura in cui satisfactionem prolata a supradicto R(everen)do D(omino) F(ratre) Ioanne, quae pars remansit imballottata.

ACS, isto, list 122.—122.'

IV.

Die 4. Feb(ruarij) 1631.

Conuocatum, ac legitime congregatum fuit ad(modu)m R(everen)dum Cap(itu)lum Ecc(lesi)ae Metropol(itan)ae Spalat(ensis) in Sacratio eiusdem ecc(lesi)ae praemisso campanæ signo, ut moris est, ad

agendum, et deliberandum, ut infrà. Huic autem Cap(itu)lo interfuerunt

Ad(modu)m R. D. Hier(onymu)s Allegretti Archid(iaconu)s

Ad(modu)m R. D. Rinaldus Rinaldi Can(onicu)s et Archip(res)b(yte)r

R. D. Diocletianus Can(oni)cus Decanus.

R. D. Georgius De Caris Can(onicu)s

R. D. Nicolaus Gaud(enti)us Can(onicu)s

R. D. Georgius Matteglicuich Can(onicu)s

R. D. Gregorius Vessanaeus Can(onicu)s

R. D. Andreas Regius Can(onicu)s

R. D. Christophorus Papalis Can(onicu)s

R. D. Hier(onymu)s Vuchauich /!?!/ Can(onicu)s

R. D. Hier(onymu)s Vessanaeus Can(onicu)s

R. D. Nicolaus Halueuich Can(onicu)s

Quibus omnibus R(everen)dis Patribus assidentibus exposuit R(everendus) D(ominus) Gregorius Vessanaeus Anni proxime elapsi Procurator, qualiter R(everen)dis Pater Guardianus Conuentus S(anc)ti Francisci extra muros huius Ciuitatis existentis, magister Musicae, et Capellae huius Metropolitanæ, à se requisitum mercedem, siuè salarium sibi iurè debitum ad perfectam, et absolutam solutionem sibi nondum factam pro quatuor mensibus proximè elapsis; Quo temporis spatio cum idem Pater Guardianus abfuisset Spalato, neq(ue) ullam huic Ecc(lesi)ae seruitutem praestitisset, petijt ipsemet R(everendus) D(ominus) Vessanaeus à R(everen)dis Patribus, et Canonicis, utrum eidem Patri Guardiano soluenda sit merces pro tali tempore, quo huic Ecc(lesi)ae non inseruiuit.

Cum autem ipsis R(everen)dis Patribus, et Canonicis innotuisset ipsum R(everen)dum Patrem Magistrum Musices discessisse Spalato, et ab hac Ecc(lesi)ae licentia, et cum bona gratia suae Dominationis Ill(ustrissi)mae et R(everendissi)mae, annuerunt omnes, et uiuae uocis oraculo decreuerunt ei soluendam esse Mercedem, data opportunitate, et facultate soluendi. Quibus ita decretis, Cap(itu)lum fuit dimissum.

ACS, isto, list 130.—130.'

V.

Adi d(etto) (8. Aprile 1646.)

Anna Fran(ces)ca fig(liu)la del Sig(no)r Nicolò Semitecolo Alfier, et di sua Consorte Gierolima fu battezzata da Me Frà Giovanni dà Sebenico Magistro di Musica. Compari furono l'Ill(ustrissi)mo S(igno)r Benetto Pasqualigo, et l'Ill(ustrissi)ma Sig(no)ra Marieta sua Consorte.

Matice krštenih, Historijski arhiv Split, knjiga II., list 265.